

แบบฟอร์มการจัดการ

การจัดการความรู้ของหน่วยงาน การพยาบาลพิเศษ 12/1

หัวข้อในการจัดการความรู้ (Knowledge Vision)

เรื่อง แนวทางการป้องกันสาย Drain เลื่อนหลุดพร้อมกับกระเป๋าค้างขวด Drain เมื่อผู้ป่วยกลับบ้าน
วัน/เดือน/ปี ที่จัดการความรู้ 3 มกราคม 2566

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. สุภาณี ธรรมานนท์	ผู้จัดการความรู้ (KM Manager)
2. จิตรลดา พูลศิลป์	คุณอำนวย (Facilitator)
3. รวีวรรณ ศรีสวย	คุณลิขิต (Note Taker)
4. ชนาวัลย์ วงศ์อำมาตย์	คุณกิจ
5. อรพรรณ กลิ่นหอม	คุณกิจ
6. กชพร วรรณพราหมณ์	คุณกิจ
7. กฤติยา สุภาวังษ์	คุณกิจ
8. ณัฐนันท์ ศรีคุณ	คุณกิจ
9. สุกัญญา ประภาศรีเกตุ	คุณกิจ
10. อัญริยา กิ่งทอง	คุณกิจ
11. อริสา ศุภจินดา	คุณกิจ
12. อนัญพร สิทธิธรรม	คุณกิจ
13. มนัสศวรร ใจเย็น	คุณกิจ
14. ศศินา ตานี	คุณกิจ
15. จันทิมา พลนิยม	คุณกิจ
16. นิตยา วงศ์พระจันทร์	คุณกิจ
17. ปิยฉัตร เสนสอน	คุณกิจ
18. สินีนาถ ซาเฮาะ	คุณกิจ
19. ศิริวรรณ แฉ่นแก้ว	คุณกิจ
20. จรียา กันหาเรียง	คุณกิจ

1. หลักการและเหตุผล

หอผู้ป่วยพิเศษ 12/1 เป็นหอผู้ป่วยที่ดูแลผู้ป่วยทางศัลยกรรม มีผู้ป่วยมารับการผ่าตัด และส่วนใหญ่มีสายระบายหรือขวระบายเลือด (Drain) ที่ติดมากับผู้ป่วยหลังผ่าตัด เช่น Redivac drain, Jackson's drain , สายระบายจากทรวงอก ICD เป็นต้น ซึ่งการดูแลท่อระบายต่างๆ ในผู้ป่วยหลังผ่าตัดให้มีการระบายเลือด สารคัดหลั่งต่างๆ อย่างสะดวกมีความสำคัญในการดูแลรักษา เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัดจากการคั่งค้างของเลือดและสารคัดหลั่งบริเวณแผลผ่าตัด ความปลอดภัยของผู้ป่วย Patient Safety เป็นตัวชี้วัดสำคัญขององค์กรที่บ่งชี้ถึงคุณภาพการรักษายาบาล จากการรายงานตัวชี้วัดที่สำคัญของ CLT ศัลยกรรม พบว่าหน่วยงานมีอุบัติการณ์การเกิดท่อระบายเลื่อนหลุดมีแนวโน้มที่สูงขึ้น ซึ่งอาจทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนแก่ผู้ป่วยเช่น แผลบวม แผลติดเชื้อ มีความเจ็บปวดที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความไม่สุขสบาย การนอนโรงพยาบาลนานขึ้นเมื่อเกิดภาวะแทรกซ้อนดังกล่าว และเมื่อผู้ป่วยกลับบ้านได้รับอุปกรณ์การป้องกัน Drain หลุด ทางหน่วยงานจึงจัดทำ KM เพื่อหาแนวทางป้องกันการเกิดท่อระบายเลื่อนหลุด และ หากระเป้าฝ้าเพื่อนำใส่ขวด Drain เมื่อผู้ป่วยกลับบ้าน และพัฒนาระบบงานทางการพยาบาล

2. วัตถุประสงค์

1. ไม่เกิดอุบัติการณ์สายท่อระบาย เลื่อน/หลุด
2. เพื่อพัฒนาการดูแลผู้ป่วยที่มีสายท่อระบาย /ขวระบายเลือด ให้มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยที่มีขวระบาย Drain กลับบ้าน

3. เป้าหมาย/ตัวชี้วัด

1. อัตราการเกิดสายท่อระบายเลื่อน/หลุด =0
2. มีแนวทางปฏิบัติในการป้องกันการเกิดสายท่อระบายเลื่อน/หลุด เมื่อผู้ป่วยอยู่โรงพยาบาลและกลับบ้าน

4. วิธีการ/รูปแบบการจัดการความรู้

- Success Story Telling (SST)
- The World Cafe

5. กระบวนการจัดการความรู้ (Share & Learn)

5.1 Success Story Telling (SST)

ผู้เล่าเรื่อง (Narrator)	เหตุการณ์ (Context)	เทคนิค/วิธีการ (Action)	ผลลัพธ์ที่ได้รับ (Result)
สุภาณี	ผู้ป่วย agitate	ติดตามผู้ป่วยใกล้ชิด	สาย drain ไม่มีการเลื่อนหลุด
จิตรลดา	-การดึงรั้งสายขณะเคลื่อนย้าย ผู้ป่วย -ผู้ป่วยลุกเดิน โดยไม่ระมัดระวัง -ผู้ป่วย post-op ที่ยังไม่รู้สึกตัวเต็มที่	-แจ้งให้ผู้ป่วยรับทราบว่ามิชอบระบายนเลือด ไม่ให้เลื่อนหลุด อธิบายถึงความสำคัญ -จัดหาอุปกรณ์ ใส่ขวด drain ให้สะดวกเวลา ลุกเดิน	ผู้ป่วยตระหนักและ ระมัดระวังมากขึ้น ทำให้ไม่ เกิดการเลื่อนหลุด
ชนาวลัย	ท่อระบายต้องอยู่ต่ำ เช่น RD ต้องยึดกับข้าง เตียง บางครั้งผู้ป่วยล้มและลุกเดินจากเตียง ทำ ให้สายรั้งและหลุด	การแนะนำสำคัญ แต่ต้องมีนวัตกรรมที่ห้อย คล้องสายกับเตียงที่ผู้ป่วยหรือมองเห็นก่อน ลุกจากเตียง	ช่วยให้ผู้ป่วยรู้ตลอดเวลาว่า มีสายระบายถูกผูกยึดไว้กับ เตียง ต้องปลดก่อนจึงจะ เดินจากเตียงได้
อรพรรณ	1. ขณะเคลื่อนย้ายผู้ป่วยกลับจากห้องผ่าตัดพบ เพียง 1 ครั้งจากประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา 2. ผู้ป่วยหลังผ่าตัดเริ่มขยับตัวใน Day 1-2 ลืมว่า มีสายระบายห้อยข้างเตียง ทำให้ผู้ป่วยลุกขึ้น ขยับตัวอย่างรวดเร็วเป็นผลสายดึงรั้ง(พบบ่อย) 3. พยาบาลขาดความเข้าใจทำการ milking สาย JD ส่งผลสายขาด 1 ครั้ง (พบ 1 ครั้ง)	ปัจจุบันแนะนำญาติให้ช่วยดูระวางดึงรั้งแต่ หากพบว่ามีการทำปายที่เป็นสัญลักษณ์ภาพ ที่สื่อความหมายเข้าใจง่าย ทำให้สามารถ เตือน ผู้ป่วยและญาติได้อีกทาง	อุบัติการณ์ของการ มีสาย หลุดนั้นลดลง
กชพร	การเคลื่อนไหวร่างกายของผู้ป่วย และเกิดการ ยึดตรึงของท่อระบายขวด drain	ย้ำเตือนผู้ป่วยเสมอเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว โดยให้ระวางการยึดตรึงของสาย drain และ บอกผลกระทบที่จะเกิดหากสาย drain หลุด และใช้ micropore ติดสาย drain ไม่ให้สาย drain ดึงจนเกินไป	การย้ำเตือนผู้ป่วย จะทำให้ ผู้ป่วยตระหนักมากขึ้น และ ระวางมากขึ้น การติดสาย drain ของพยาบาล ก็จะช่วย ลดโอกาสการเกิดเหตุการณ์ สาย drain หลุดได้เช่นกัน
อนัญพร	สายจากท่อระบายดึงเกินไป ผู้ป่วยที่เคลื่อนไหวร่างกายโดยไม่ได้ระวางท่อ ระบายที่ติดอยู่กับตัว	แนะนำให้ผู้ป่วยระมัดระวังทุกครั้ง ที่เคลื่อนไหวร่างกาย หากเคลื่อนไหวร่างกาย ควรถือขวด drain ไป ด้วย ในระดับที่ต่ำกว่าตัว	ลดความเสี่ยงที่ทำให้ขวด drain ต่างๆ หลุดได้ง่ายมาก ขึ้น
มนัสวรรณ	การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยและการจัดท่านอน	1. ควรตรวจเช็คสายระบายต่างๆ ให้ครบถ้วน และนำออกมาวางให้มองเห็น ปลดออกก็ ไม่ เกี่ยวรั้ง ก่อนทำการเคลื่อนย้าย 2. ทำการเคลื่อนย้ายอย่างพร้อมเพียงกัน และมี	1. ทำให้ลดความเสี่ยงต่อ การเลื่อนหลุดของสาย ระบายระหว่าง การ เคลื่อนย้าย ตลอดจนการใส่

ผู้เล่าเรื่อง (Narrator)	เหตุการณ์ (Context)	เทคนิค/วิธีการ (Action)	ผลลัพธ์ที่ได้รับ (Result)
		บุคลากรมากพอ 3. หลังเคลื่อนย้ายเสร็จ ควรจัดทำให้ผู้ป่วย และจัดสายระบายให้อยู่ในตำแหน่งที่ถูกต้อง ไม่เสี่ยงต่อการดึงรั้ง หลุดร่วง 4. แนะนำผู้ป่วยและญาติ เรื่องสายระบายที่ติด อยู่กับตัวผู้ป่วย การปฏิบัติตัว การดูแล และ ข้อควรระวัง	สายระบายนั้น 2. ทำให้ผู้ป่วยเข้าใจ ระมัดระวัง และปฏิบัติตัว ได้ถูกต้อง เมื่อใส่สาย ระบายนั้นอยู่
ศศิณา	Bed bath	ควรปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง หรือใช้ บุคลากรปฏิบัติงานร่วมกัน 2 คน เพื่อช่วยกัน ดูแลขจัด drain	ทำให้ลดความเสี่ยงที่จะเกิด ปัญหาขึ้นได้
จันทิมา	คนไข้หรือญาติที่เฝ้าบางครั้งไม่ค่อยระมัดระวัง ในเวลาขยับตัวหรือต้องการจะเดินเข้าห้องน้ำ บางเคสสายระบายเยอะ อาจทำให้สายหลุดได้ และคนไข้ยังช่วยเหลือตัวเองได้น้อย ขาดความ เข้าใจในการดูแล	อธิบายให้ญาติหรือคนเฝ้าเข้าใจเรื่องการดูแล สายระบายต่างๆ ที่ต่อจากคนไข้ให้เข้าใจมาก ที่สุด จะมีถุงใส่ drain เวลาเข้าห้องน้ำหรือทำ กิจกรรมใส่ไว้เพื่อความสะดวก หรือแนะนำ ให้ญาติคอยขอความช่วยเหลือ	เป็นวิธีง่ายๆ เบื้องต้นที่จะ สามารถสื่อสารให้คนไข้ หรือญาติเข้าใจได้ง่าย และ เกิดผล ปัญหา ก็จะลด น้อยลง
อฉริยา	ผู้ป่วยลุกหรือไปเข้าห้องน้ำเร็วโดยไม่ระวังว่ามี สายระบายหรือขวด drain อยู่ด้วย	ให้มีกระเป๋าส่งสายระบายหรือขวด drain ผูก ไว้ที่เอว	เวลาลุกไปเข้าห้องน้ำ สาย จะถูกผูกไว้กับเอวแล้ว สามารถลุกได้เลย
อริสา	ผู้ป่วยกลับบ้าน ไม่มีอุปกรณ์ป้องกัน Drain หลุด	จัดทำถุงกระเป๋าส่งป้องกัน Drain หลุด	ผู้ป่วยมีความพึงพอใจ มี ความรู้เรื่องการปฏิบัติตัว หลังผ่าตัด เมื่อกลับไปบ้าน

6.สรุปความถี่

เรื่อง	จำนวนความถี่
อธิบายให้คำแนะนำ แก่ผู้ป่วยและญาติถึงความสำคัญในการดูแลสายท่อระบาย(Drain)	6
ควรมีกระเป๋าส่งสำหรับใส่ขวด (Drain)	2
ในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยควรใช้บุคลากร ≥ 2 คนขึ้นไป เพื่อคอยระมัดระวังเวลาเคลื่อนย้าย ผู้ป่วยที่มีสายท่อระบาย	2
ควรมีการติดพลาสติก (Micropore) เพื่อป้องกันสายดึงรั้ง	1
ควรมีการติดป้ายสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายเข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้ป่วยตระหนักและเฝ้าระวัง	1

7. Key Success Factor (ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ สรุปรจากกระบวนการจัดการความรู้ในข้อ.6
(โดยเรียงจากความถี่ที่ได้จากข้อ 6 จากความถี่มากที่สุดไปหาน้อยสุด)

1. ควรให้คำแนะนำหรืออธิบายแก่ผู้ป่วยและญาติ เพื่อให้เข้าใจเรื่องการดูแลสายท่อระบายต่างๆ และทำให้ตระหนักถึงการดูแล เพื่อไม่ให้สายเลื่อนหลุด
2. เมื่อเคลื่อนย้ายผู้ป่วยจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง หรือผู้ป่วยลุกเดิน ให้นำขวดระบายเลือด (Drain) ใต้งูก เพื่อการดูแลที่ง่าย มองเห็นชัด และเพื่อป้องกันสายดึงรั้ง
3. การยกเคลื่อนย้ายผู้ป่วย ควรมีเจ้าหน้าที่ยกตั้งแต่ 2 ขึ้นไป เนื่องจากผู้ป่วยมีสายต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็น สายน้ำเกลือ สายสวนปัสสาวะ ขวดระบายเลือด สายให้อาหารทางสายยาง ฯลฯ เพื่อการเฝ้าระวังอย่างเพียงพอและทั่วถึง
4. ควรใช้พลาสติก (Micropore) แปะที่สายท่อระบายเพื่อป้องกันการดึงรั้ง
5. จัดทำป้ายสัญลักษณ์เตือนว่าผู้ป่วยมีขวดระบายเลือด หรือสายท่อระบายต่างๆ เพื่อย้ำเตือนผู้ป่วยในการเฝ้าระวัง
6. จัดทำถุงกระเป๋าล้างขวด Drain ให้กลับผู้ป่วยที่มีขวด Drain กลับบ้าน

8. นวัตกรรมหรือสิ่งที่ได้จากการจัดการความรู้ (กรุณาแนบหลักฐาน)

คู่มือ

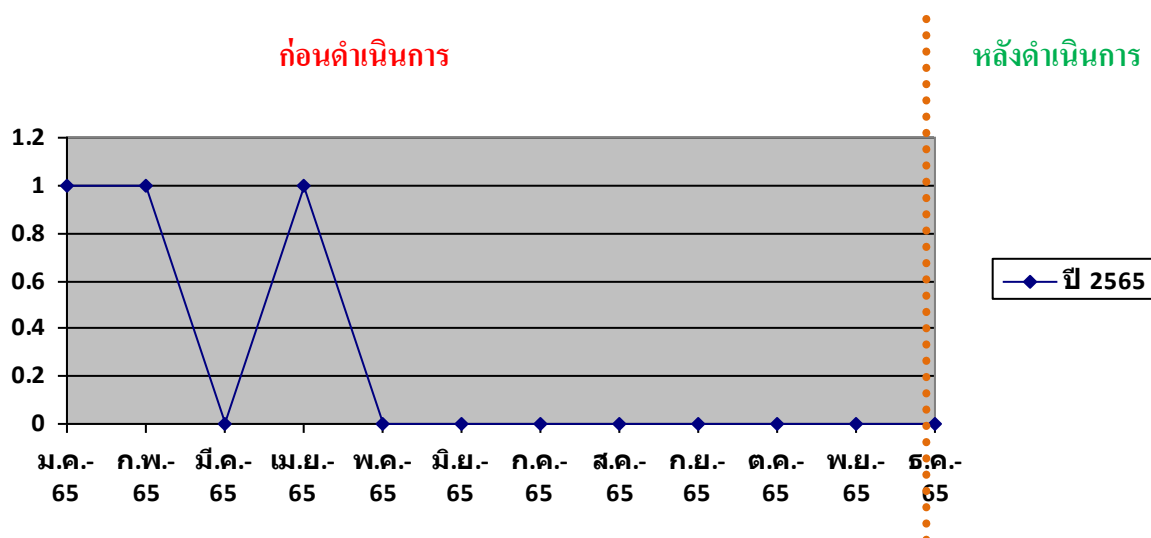
แผ่นพับ

กระเป๋าล้างขวด Drain

และ มีการเผยแพร่ความรู้ผ่าน โปรแกรมหรือระบบต่างๆ เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2566

เพื่อการตรวจสอบ (พร้อมปริ้นเอกสารแนบ หน้า website KM หน่วยงานมาด้วย)

9. ผลจากการดำเนินการทำกิจกรรม KM

จากกราฟก่อนดำเนินการจะเห็นได้ว่า เดือนมกราคม 2565 - ธันวาคม 2565 ยังคงมีอุบัติการณ์การเลื่อนหลุดของสายท่อระบายเกิดขึ้น หลังดำเนินการ KM พบว่าไม่มีอุบัติการณ์การเลื่อนหลุดของสายท่อระบายอีก

10. สรุปผลการนำเทคนิคไปปฏิบัติใช้

การให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยถึงความสำคัญในการดูแลสายท่อระบาย เพื่อให้ผู้ป่วยตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลสายท่อระบาย มีส่วนทำให้ผู้ป่วยเกิดการมีส่วนร่วมในการป้องกันการเกิดสายท่อระบายเลื่อนหลุด และทำให้ผู้ป่วยเกิดความสุขสบายจากการที่สายไม่เกิดการดึงรั้ง การเคลื่อนย้าย หรือ ลุกเดิน พร้อมกระเป๋าลำไส้ขูดระบาย (Drain) ช่วยทำให้ผู้ป่วยลุกเคลื่อนย้ายได้อย่างสะดวก ไม่ต้องคอยกังวลในการถือขวด Drain การติดพลาสติกเพื่อป้องกันสายดึงรั้ง และการทำปายเดือนให้ระวังสายท่อระบายหลุดมีส่วนช่วยให้เจ้าหน้าที่ ผู้ป่วยและญาติคอยเฝ้าระวังการเลื่อนหลุดของสายท่อระบายได้ การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยหากมีสายท่อระบายควรใช้ผู้ช่วยยกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ในการช่วยกันจับสายขณะเคลื่อนย้าย สิ่งเหล่านี้มีผลทำให้อุบัติการณ์การเลื่อนหลุดของสายท่อระบายลดลง

11. After Action Review (AAR)

1. ท่านสามารถนำองค์ความรู้ไปพัฒนาหน่วยงานของท่านได้อย่างไร
 - องค์ความรู้ที่ได้จากการทำ KM การสื่อสารให้ผู้ป่วยเข้าใจและญาติให้ความร่วมมือเป็นสิ่งสำคัญ และช่วยให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากภาวะแทรกซ้อนที่ทำให้เกิดสายระบายเลื่อน/หลุด เช่น การติดเชื้อ แผลผ่าตัดบวม แผลไม่ติดยาฆ่า และจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ เช่น ถุงใส่ขวด Drain หรือวิธีการอื่นๆเช่น การติดพลาสติกเพื่อป้องกันสายดึงรั้งและหากต้องช่วยยกตัวควรช่วยยกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. ท่านสามารถนำองค์ความรู้ไปพัฒนาองค์กรได้อย่างไร
 - เพื่อพัฒนาบุคลากรในการปฏิบัติและตระหนักถึงการดูแลผู้ป่วยเพื่อความปลอดภัย ตามมาตรฐาน HAการระบุตัวผู้ป่วยอยู่ใน Patient Safety Goal: SIMPLE (L- Line Tube & Catheter and Laboratory) นำไปสู่องค์กรเพื่อความปลอดภัยตามเป้าหมายของโรงพยาบาล

12. ภาพประกอบการทำกิจกรรม

.....
(นางสุภาณี ธรรมานนท์)
รักษาการแทน หัวหน้างานการพยาบาลพิเศษ 12/1

แนวทางปฏิบัติการดูแลป้องกันสาย/ท่อระบายไม่ให้เลื่อนหลุด

1. แจ้งผู้ป่วยและญาติถึงความสำคัญในการดูแลสาย/ท่อระบายไม่ให้เลื่อนหลุด
2. ประเมินความเสี่ยงที่ทำให้ผู้ป่วยทำสาย/ท่อระบายเลื่อนหลุด
 - ภาวะ agitate ของผู้ป่วย
 - พฤติกรรมของผู้ป่วยที่เสี่ยงต่อการดึงสาย
 - ตำแหน่ง และการผูกยึด
3. ดูแลสาย/ท่อระบายไม่ให้เกิดการดึงรั้ง โดยหมั่นเปลี่ยนพลาสติก เมื่อประสิทธิภาพของพลาสติกลดลง
4. ขณะเปลี่ยนทำผู้ป่วย ให้จับสาย/ท่อระบายทุกครั้งเพื่อป้องกันการดึงรั้ง ขณะทำการยกเคลื่อนย้าย ควรมีผู้ช่วยยกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
5. หมั่นตรวจสอบตำแหน่งของสาย/ท่อระบายทุกครั้ง เมื่อเปลี่ยนเวร
6. นำป้ายสัญลักษณ์ ระวางสาย/ท่อระบายหลุด ไปแขวนไว้ข้างเตียง เพื่อให้สังเกตเห็นว่าผู้ป่วยมีสาย/ท่อระบาย ทั้งผู้ป่วย ,ญาติ และเจ้าหน้าที่
7. หากผู้ป่วยสามารถเคลื่อนไหวได้เอง ให้นำถุงใส่ขวด drain ไปให้ผู้ป่วย เพื่อความสะดวกในการเคลื่อนย้าย
- 8.

แนวปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์

1. หากพบว่ามี การเลื่อนหลุดของสายเชื่อมต่อจากระบบ ให้รีบใช้ sterile gauze ปิดแผลหรือสายเชื่อมต่อให้แน่น พร้อมทั้งแจ้งแพทย์เพื่อแก้ไขปัญหาเบื้องต้น
2. กรณีขวดท่อระบายแตกหรือรั่ว ให้บีบหรือหักสายทันทีแล้วใช้คีมหนีบ พร้อมทั้งแจ้งแพทย์เพื่อแก้ไขปัญหาเบื้องต้น
3. เฝ้าติดตามอาการ อาการแสดง และสัญญาณชีพ ของผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด
4. วิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดความผิดพลาด พร้อมกำหนดแนวทางป้องกันและเฝ้าระวังมิให้เกิดความผิดพลาดซ้ำ
5. เขียนรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ตามแบบฟอร์มที่กำหนด และดำเนินการตามขั้นตอนการพิจารณาความเสี่ยงของระบบพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาล